

OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Murat GÖKALP*, Betül ERDOĞAN**

Makale Geliş Tarihi: 27.07.2022

Makale Kabul Tarihi: 25.07.2023

Özet

Bu çalışmada ilkokullarda okuma-yazma öğretiminde kullanılan Ses Temelli Cümle Yönteminin incelenmesi ve öğretmen görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışmayla Ses Temelli Cümle Yöntemi ile okuma öğretimi yapılırken öğretiminde zorlanılan sesler öğretmen görüşleri ile belirlenerek okuma ile ilişkili olan yazma becerilerinde kullanılan Dik Temel Harflerin uygunluğu da öğretmen görüşleriyle ortaya konulmuştur. Bu yöntemi kullanarak yapılan ses öğretiminin hece ve kelime yazmayı kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlenmiştir. Okuma yazma öğretimi temel olarak Türkçe dersinde başarıyı sağlamak için sonrasında ise Matematik dersinde okuduğunu anlama kabiliyetini etkileyerek tüm derslerin temelini oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Esenler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 40 Sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen verilere göre okuma yazmaya hangi harfin öğretimi ile başlanması gerektiği ve öğretiminde en çok zorlanılan harfin belirlenmesi yine okuma öğretimi ile paralel olarak yürütülen yazma becerilerinde yazı öğretimi yapılırken %92,5 oran ile Dik Temel Harflerin kullanılmasının çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özelliklerine daha uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yazı öğretiminde kullanılan Bitişik Eğik Yazı ve Dik Temel Harflerin uygunluğunun daha önemli olduğu görüşüne varılmıştır. Ses Temelli Cümle Yönteminin hece ve kelime oluşturmaya %87,5 oran ile kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre öğretiminde en çok zorlanılan harf %62,5 oran ile ğ sesi olmuştur. Ğ sesi Türkçe'nin ses yapısına uymadığı için ve sesi hissettirilirken kelimenin başında olmadığı için yapılan çalışmalarda sesi hissettirirken kelimenin ortasında ya da sonunda yer aldığı için sesin tam olarak hissettirilemediğinden öğretiminin zor olduğu belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okuma, yazma, ses temelli cümle yöntemi, dik temel harfler ile yazı eğitimi, bitişik eğik harfler ile yazı eğitimi

TEACHER'S OPINIONS ON SOUND-BASED SENTENCE METHOD USED IN READ AND WRITTEN TEACHING

* Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mgokalp@agri.edu.tr ORCID: 0000-0003-4928-6954

** Öğretmen, MEB, btldgn.91@gmail.com ORCID: 0000-0001-8957-1034

Abstract

In this research, it is aimed to examine the Sound Based Sentence Method used in literacy teaching in primary schools and to reveal the opinions of the teachers. With this research, the sounds that are difficult in teaching while teaching reading with the Sound Based Sentence Method were determined by the opinions of the teachers, and the appropriateness of the Vertical Basic Letters used in the writing skills related to reading was revealed with the opinions of the teachers. It was determined according to the opinions of the classroom teachers whether voice teaching using this method makes it easier to write syllables and words. Literacy teaching basically forms the basis of all lessons by influencing the ability to understand what is read in the Mathematics lesson in order to ensure success in the Turkish lesson. The study group of this research consists of 40 classroom teachers working in primary schools affiliated to Esenler District Directorate of National Education in the 2020-2021 academic year. According to the data obtained from the research, which letter should be started with the teaching of literacy and the most difficult letter in teaching is determined. was found to be more appropriate. It was concluded that the suitability of Adjacent Italic and Vertical Basic Letters used in handwriting teaching is more important.

Keywords: Reading, writing, sound-based sentence method, writing education with vertical basic letters, writing education with adjacent italic letters

1.GİRİŞ

Okuma yazma öğretimi bir bireyin hayat boyu ihtiyacı olan okuma, yazma, okuduğunu anlama, kendini anlatma, görsel okuma ve görsel sunu yapabilme becerilerinin kazandırılması için çok önemlidir. Günümüzde kullanılan Ses Temelli Cümle Yöntemi ile öğrencilere bu özelliklerin kazandırılması amaçlanır. Okuma yazma öğretimi temel olarak Türkçe dersinde başarıyı sağlamak için sonrasında ise Matematik dersinde okuduğunu anlama kabiliyetini etkileyerek tüm derslerin temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple seçilen yöntem ve tekniklerin öğretmen tarafından yeterince bilinip kullanılmasını gerektirir. Bunun yanı sıra seçilen yöntem ve teknik öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesine uygun olmalıdır.

Birinci sınıf öğrencilerin eğitim yaşamının ilk basamağını oluşturur. Birinci sınıfta öğrenciye kazandırılan okuma yazma becerisi de eğitim yaşamındaki diğer basamakları derinden etkileyecektir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim öğretim süreci okuma yazma ile başlar. Okuma yazma becerisini kazanmış her birey anadilini en verimli şekilde kullanıp, okuduğunu anlama ve kendini ifade edebilme yeteneğine sahip olurlar.

Öğrenme ise planlı ve programlı bir şekilde, belirli zaman diliminde ve belirli aralıklarla gerçekleştirilir. Anadil öğretiminde, okuma yazma becerilerinin kazandırılmasında öğretim programlarıyla hareket edilir. Öğretim sürecinde Türkçe öğretimi dört ana başlıkta ele alınır. Bunlar okuma, yazma, dinleme ve anlama becerileridir. Buna ek olarak görsel okuma ve görsel sunu becerileri de geliştirilmeye çalışılır.

Okuma çalışmaları ile birlikte yürütülen yazma becerileri de başta psiko-motor becerilerin geliştirilmesine bağlı olarak yapılır. Yazma süreci anlamlı sesler öğretildikten hemen sonra yine bu seslerin yazılması ile devam eder. Bu seslerle kurulan heceler okunmaya başlandığında yine hecelerinde yazılması süreci de başlar. Hecelerden kelimelere doğru gidilen süreçte yazma çalışmaları daha çok dikte çalışmalarıyla devam eder. Dikte çalışmalarında öğrenci duyduğu kelimeleri yazar, yazdığı kelimelerin doğruluğu konusunda öğrenme sürecinin kontrolünü kendi sorumluluğuna alarak tekrar okuyup doğru yazıp yazmadığına bakar, hatasını bulup düzeltebilme becerisi kazandırılması açısından önemlidir. Eğitim bireyde kalıcı olarak meydana gelen davranış değişikliği olarak tanımlanıyor ise

verilen eğitimde tercih edilen yöntemler belirli araştırmalara göre yapılmalıdır. Eğitim aynı zamanda bireyin kültürlenme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu noktadan hareketle Ses Temelli Cümle Yöntemine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir? Sorusu ile betimlenmeye çalışılmıştır.

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir (Ertürk, 1972).

Eğitimin tanım ve etkilerini birçok farklı şekilde belirtebiliriz (Kıroğlu;2009-s.3):

Öğretim, eğitim bireyde davranış değişikliği meydana getirme süreci iken, öğretim bu davranış değişikliğinin okulda, planlı ve programlı şekilde yapılması sürecidir. Eğitim her yerde öğretim ise daha çok okulda yapılmaktadır (Gökalp,2021).

Eğitim sisteminin temelini oluşturan ve bireylerin başarısını etkileyen temel unsurların ilki olarak okuma yazma programlarının yer aldığını söyleyebiliriz. Günümüzde eğitimin temeli olarak görülen ilk okuma yazma eğitimi de ne ölçüde başarılı olursa bireylerin diğer yönlerden başarılı olabilmesini de bu doğrultuda etkileyecektir. “Eğitim öğretim süreci içinde, bireyin okula başladığı, kitap defterle tanıştığı, okuma yazmayı öğrendiği ilk okuma yazma öğretimi büyük bir öneme sahiptir.” (Yalçın, 2019).

Okuma ve Yazma: Okuma, bilişsel davranışlarda psiko-motor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir. Diğer bir tanımla okuma yazmanın anlamlı ses haline dönüşmesidir (Keskinlik, 2005: 239).

Okuma yazmanın önemi, çağdaş uygarlıkların oluşturulmasında büyük önem taşır. Ayrıca okuma yazma, insanlığın bilgi birikimini ve tarihsel önemli olayları yeni kuşaklara aktarmasını sağlarken, aynı zamanda da kuşaklar arasında etkili bir iletişim haberleşme aracıdır.

Okuryazar olmak önemli bir özelliktir. Okur-yazar olmanın önemi şu şekilde özetlenebilir: Modern toplumsal hayatın gelişmesiyle ve teknolojinin hızla ilerlemesi ile okuryazar olmanın önemi büyük ölçüde artmış, okuryazar olmak gelişmenin bir ölçüsü olarak görülmüş, çağdaş toplum seviyesine ulaşabilmek adına bir ölçü olarak kabul edilmiştir. Bireylere okuma yazma becerisini kazandırmak için seçilip uygulanan yöntemler ve seçilen eğitim programları başarıya ulaşma konusunda önemli bir noktadır. Okuma yazma eğitimi yapılırken seçilen yöntemin öğrenciler için en uygun yöntem olması amaçlanır. Seçilen yöntem ne kadar uygun olursa elde edilen başarıda buna göre şekillenip, okuma yazmanın başarılı bir şekilde bireye kazandırılmasını sağlar.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Okuma yazma öğretiminde kullanılan STCY’ne yönelik öğretmen görüşlerini tespit etmektir. Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda şu alt amaçlar oluşturulmuştur:

- Ses Temelli Cümle Yönteminin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıkları belirlemeyi,
- Ses Temelli Cümle Yönteminde ses öğretimi hangi harften başlayarak yapılması gerektiği,
- Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ses öğretimi yapılırken en çok hangi sesin öğretiminde zorlanıldığının belirlenmesi
- Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması öğrencilerin söylenen hece ve kelimeleri doğru yazmasını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı,

-Okuma yazma öğretimi sürecinde çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özellikleri dikkate alındığında yazı öğretimi yapılırken dik temel harfleri kullanmak mı, bitişik eğik yazıyı kullanmak mı gerektiği sorularına cevap aranacaktır.

İlk Okuma Yazma Öğretimi Nedir? Ses temelli cümle yöntemine göre okuma-yazma öğretimi, ilk okuma-yazma etkinliklerinin seslerle başlatılmasını esas alır. Anlamli bir bütün oluşturulacak ilk birkaç ses verildikten sonra, bu seslerle heceler kurulur, hecelerden kelime, kelimelerden cümle oluşturma şeklinde sıralanmış bir yapısı vardır.

İlkokul birinci sınıfta başlamakta olan ilk okuma yazma öğretimi büyük önem taşımaktadır. İlk okuma yazma eğitimindeki amaç, öğrencinin tüm hayatı boyunca ihtiyaç duyacağı okuma yazma becerilerinin kazandırılmasıdır.

“Okuma, ön bilgilerin kullanıldığı, yazar kişi ile okuyucu arasında bir iletişimin olduğu, uygun bir yöntemle göre, bir amaç eşliğinde gerçekleştirilen anlam kurma sürecidir.”(Akyol, 2011).

1.3. İlk Okuma Yazma Öğretiminin Amaçları ve Önemi

“İlk okuma yazma öğretimin genel amacı; çocuğa yaşamı boyunca kullanacağı okuma yazmanın temel becerilerini kazandırmak olarak söyleyebiliriz.”(Demirel, 2003).

Okuma yazma öğretiminin genel amaçlarını şu şekilde sıralanabilir: Düzeyine uygun olarak hazırlanmış metinleri uygun hızda ve anlayarak okuyabilme. Okuduğu ve dinlediği düzeyine uygun metin ve konuşmaları anlayabilme ve bunlar üzerine yeniden düşünüp yazabilme. Duygu, düşünce ve izlenimlerini sözlü ve yazılı olarak doğru bir şekilde Türk dilinin kurallarına göre anlatabilme. Çevresiyle etkin ve doğru bir iletişim kurabilme. Türk dilinin kurallarına göre uygun ve doğru bir yazı yazabilme. Türk dilini öğrenmek, doğru kullanmak ve Türk dilinin gelişimine katkı sağlamak. Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak (Gün, 2006).

Ses Temelli Cümle Yöntemi: MEB 2005 Türkçe Öğretim Programında, ilk okuma yazma öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin temel alındığı açıklanmaktadır. Anlamli bir bütün oluşturulacak ilk birkaç ses verildikten sonra, bu seslerle heceler kurulur, hecelerden kelime, yine bu kelimelerden cümle oluşturma şeklinde sıralanmış bir yapısı vardır.

Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri: 1.Ses Temelli Cümle Yönteminin özelliklerinin başında, okuma yazma ile dinleme konuşma becerilerinin bir arada öğretilmesi gelmektedir. Aynı anda birçok becerinin kazandırılmasını sağlayan bu yöntem ekonomik ilkesine uygundur.

2. Programın aşamaları öğrencinin bilgiyi yapılandırarak öğrenmesi şeklinde olduğu için aynı zamanda kolaydan zora giden basamaklı bir yapısı olduğu için eğitim sisteminin temelini oluşturan yapılandırıcı yaklaşıma da uygundur.

4. Öğrencilere, tek düze, ezbere bir öğrenme yerine onların aktif katılımını sağlayarak yaratıcılıklarını ve düşünme becerilerini geliştirmeye katkı sağlar.

5. Ses Temelli Cümle Yöntemi kolaydan zora doğru ilerleyen bir yapısı vardır ve öğrencinin seviyesine ve dikkat düzeyine uygundur.

6.Öğrenci cümle ve metin oluşturma etkinliklerine aktif bir şekilde katılarak kendi öğrenmesinin farkındalığını kazanma fırsatı vermiştir.

7.“Program, Türkçe'nin ses yapısına da uygun olmakta ve öğrencinin telaffuzunu geliştirmektedir. Öğrencinin sözlü dilden, yazılı dile geçmesi de kolaylaşmaktadır.” (MEB, 2005).

Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Yapılandırmacı Yaklaşım Arasındaki İlişki: Günümüzde hızla gelişen bilim ve teknoloji, eğitimin her alanını etkilemekte ve özellikle eğitim yaklaşımlarında köklü değişimler yapılmasını mecbur hale getirmektedir. Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yüksek başarıya ulaşmadığı ve yetersiz kaldığı bilgi ve teknoloji çağında, çoklu zekâ ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ön plana çıkmaktadır.

1.4. Dik Temel Harfler ile Yazma Çalışmaları

İlk okuma yazma öğretiminde TTKB Dik Temel Abece fontu kullanılmaktadır.

Tablo 1. Ses temelli cümle yöntemine göre harf grupları

1. Grup	e,l,a,k,i,n	E,L,A,K,İ,N
2. Grup	o,m,u,t,ü,y	O,M,U,T,Ü,Y
3. Grup	ö,r,ı,d,s,b	Ö,R,İ,D,S,B
4. Grup	z,ç,g,ş,c,p	Z,Ç,G,Ş,C,P
5. Grup	h,v,ğ,f,j	H,V,Ğ,F,J

(MEB, 2018)

Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri: Birinci sınıf öğrencileri, duygularına göre hareket etme eğilimindedir. Eşya ve olayları, nesne ve olguları toptan bir bütün gibi algılar. Cisimlerin önce adını öğrenmek, daha sonra çıkardıkları sesleri işitmek, renklerini, büyüklüklerini bilmek, yaptıkları hareketlerini denemek gibi etkinliklerle meşgul olmak isterler. Daha çok somut işlemlerle ilgilenir ve soyut işlemleri anlamlandıramadıkları için başarısızdırlar. Duyup-işittiğini değil, elle tutup gördüğünü, dokunduğunu yaşadığını, kısacası deneyerek, gözleyerek ve inceleyerek öğrenir. Çocuk gelişimi, genelden özele doğrudur, önce büyük kaslarını, sonra küçük kaslarını kullanır.

Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları: Ses Temelli Cümle Yöntemine göre ilk okuma yazma öğretimi aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilir (MEB, 2005):

İlk Okuma-Yazmaya Hazırlık: İlk okuma yazmaya hazırlık aşaması; genel hazırlık, okumaya hazırlık ve yazmaya hazırlık olmak üzere üç aşamada gerçekleşmektedir.

a) Genel Hazırlık: Sınıf ve okul ortamını tanıtma, bak-anlat çalışmalarının yapılması, çiz-boya çalışmalarısıyla el kaslarının gelişmesinin sağlanması amacı ile yapılan çizgi çalışmaları aşamalarından oluşmaktadır.

b) Okumaya Hazırlık: Okumaya hazırlık aşamasında; oturma, kitap tutma ve açma, görsel okuma ve okumaya özendirme etkinlikleri öğrencilerin düzeylerine uygun olarak yapılmalıdır. 1. Oturma: Öğrencilerin sırada anlamayı ve çalışmayı destekleyecek, derse dikkatlerini yoğun bir şekilde verebileceği oturma şekilleri sağlanmalıdır. 2. Kitabı tutma ve açma: Sınıfta çocuklara kitapları nasıl tutacakları, kitap ile göz arasındaki en uygun uzaklığın ne kadar olacağı ve sayfaları nasıl açmaları gerektiği gösterilmelidir. 3. Görsel okuma: Okuma çalışmalarından önce öğrencilerin görselleri tanıma, anlama, yorumlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. 4. Okumaya özendirme: “Öğretmen hikâyeye, masal, fıkra, şiir, tekerleme vb. okuyarak öğrencilerin ilgisini uyandırıp, dikkatini çekerek, resimli masalları ve hikâyelerin resimlerini okuyormuş gibi anlatmalarını sağlayarak onları okumaya özendirebilir.” (MEB, 2005).

c) Yazmaya Hazırlık: Bu aşamaya hazırlık olarak el hareketleri, boyama, kalem tutma, serbest çizgi çalışmaları verilmektedir. Öğrencilerin gelişme durumuna göre çalışmalar yeniden düzenlenebilir. 1. El hareketleri: Yazma etkinliğine başlamadan önce öğrencilerin çeşitli

oyunlarla el kol kaslarının esnekliği sağlanmalıdır. 2. Boyama: Çeşitli boya kalemleriyle resim yapma etkinlikleri yapılabilir. 3. Kalem tutma: İlk okuma yazma öğretiminde kalem tutmanın ayrı bir önemi vardır. Çünkü bu aşamada öğrencilerin edinecekleri alışkanlıklar hayatı boyunca sürmektedir. 4. Serbest çizgi çalışmaları: Serbest çizgi çalışmaları bitişik eğik yazıya hazırlayıcı nitelikte olduğu için ayrı bir önemi vardır. 5. Düzenli çizgi çalışmaları: “Öğrenci bu çalışmada harfleri yazmaya hazırlığın ilk aşamasındadır.” (MEB, 2005).

İlk Okuma-Yazmaya Başlama ve İlerleme: Bu aşamada sesi hissetme ve tanıma, sesi okuma ve yazma, sestten anlamlı heceler oluşturma, hecelerden kelimeler ve kelimelerden cümleler oluşturma, bu cümlelerin de metin haline getirme çalışmaları yapılması sağlanmalıdır.

a)Sesi hissetme ve tanıma: Bu aşamadaki amaç, öğrencilerin sesi tanımasını sağlamaktır. Bunu sağlayabilmek için; kısa öyküler anlatma, drama yapma, tekerleme söyletme gibi etkinliklerle ses hissettirme, sesin geçtiği kelimeleri bulma etkinliği yapılmasına, görsellerden de yararlanarak sesi ayırt etme çalışmaları yapılmasına özen gösterilir.

1. Öğretmen öncelikle harfin nasıl yazıldığını tahtada göstermeli ve harfi öğrencilerle birlikte okumalıdır. 2. Alıştırma kitabındaki büyükçe çizilmiş harfin üzerinden ok yönünde yazma çalışması yaptırılarak öğrenciler harfin yazılışına hazırlanmalıdır. 3. Öğrencilerin, satır aralıklarına yazılmış harf örneklerinin üstünden kalemleriyle gitmeleri sağlanmalıdır. 4. Öğrencilerin satır aralarına harfleri yazmaları sağlanmalı, öğrencilerin yazdıkları harflerin doğru yazımı ve seslendirilmesine önem verilmelidir.

b)Hece, Kelime ve Cümle Oluşturma: “Bu aşamada harf ve ses birlikte kullanılmalı ve çocuklara öğretilen harflerin adı da doğrudan söylenmelidir. Öğrencilere artık anlamlı gelebilecek hece ve kelimeler öğretilmesi gerekmektedir. Seslerin bu amaçla öğretildiğinin öğrenciye kavratılması önemlidir.” (Akyol, 2011:s.112).

c)Metin Oluşturma: “Öğrencilerle birlikte oluşturulan kelime ve cümlelerden yararlanılarak metin oluşturulmalıdır.

d)Okuryazarlığa Ulaşma:“İlk okuma yazma öğretim sürecinin son aşaması bireyin okuryazarlığa ulaşmadır. Bir diğer deyişle serbest okuma yazma aşamasıdır. Okuryazarlığa ulaşmada hazırlanan materyallerin öğrencilerle yapılmasına yani onların aktif katılımının sağlanmasına dikkat edilmeli ve okuma yazma çalışmalarının eş zamanlı olarak uygulanmasına dikkat edilmedir.

İlk Okuma Yazmada Bitişik Eğik El Yazı: Okuma yazma sürecinde etkili ve güzel yazma süreci eğitimcilerin özenle üzerinde durdukları bir konudur. Çocukluk yıllarında öğrenilen bu beceri bireyin hayatı boyunca sürmektedir. Bitişik eğik yazı harflerin birbirine bağlanarak hece ve hecelerin birbirine bağlanarak kelime oluşturulduğu bir yazı şeklidir. Yazı boyunca sürekli bağlantılar yapılmaktadır. Her harf için bağlantı kısmı belirli bir noktadan yapılır. Bazı harfler kelimenin başında ise bağlantı yapılmadan yazılır. Harfler arasında bağlantıyı temel alan bu sistem öğrencilerin bilgiler arasında bağlantıyı kurmalarına yardımcı olmayı hedefler. Bitişik eğik yazıda harflerin başlangıç noktaları her zaman alt çizgidedir. Ama dik temel harflerde başlangıç noktası birbirinden farklılık göstermektedir. Bitişik eğik yazıda yazılar sağa doğru eğik olarak yazılır. Tarnowski eğik el yazısının, dik temel harflerden daha hızlı bir yazma metodu olduğunu belirtmektedir (Başaran ve Karatay, 2005).

Güneş’in (2006) Bitişik Eğik Yazının önemi için söylediklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Bitişik Eğik Yazı; Sürekli ve hızlı yazmayı sağlamakta, bilgiler ve anlamları arasında bağlantı kurmayı sağlar. Bağlantılı ve ayrıntılı düşünmeyi sağlamakta, önemli oranda dikkatin aktif kalmasını sağlamaktadır (Gün, 2006: 13)

Cümle Çözümleme Yöntemi: Çözümleme yönteminin zaman alması ve okumayı geciktirmesi, cümleden kelimeye, kelimedenden heceye, heceden de harfe geçiş öğretmene bırakıldığı için uygulamada önemli farklılıklar ve karmaşa yaşanması; verilen cümlede, çocuk pek çok uyarıcının etkisinde kaldığından çözümleme sürecinde hecelerin ve seslerin sezdirilmesi zor olması açılarından eleştirilmektedir (Çelenk, 1999, 28).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan bilgi toplama yöntemi, verilerin toplanması ve verilerin analizinde yapılan çalışmalar ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, İlkokul birinci sınıf okuma yazma öğretiminde uygulanan Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, bir olayın yüzeysel olanının tam tersine derinlemesine araştırarak neden, niçin, nasıl gibi sorulara yanıt arayan araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Çalışma verileri Anket yöntemi ile toplanmıştır. Ankette önceden hazırlanmış 5 tane açık uçlu soru yer almaktadır. Anket katılımcılara e-posta yolu ile iletilmiştir. Nitel araştırmada tarama modeli kullanılmış, betimsel veriler elde edilmiştir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılı Esenler İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 40 sınıf öğretmeni kolay örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu kolay örneklem yöntemi ile seçilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan beş açık uçlu sorudan oluşan Anket kullanılmıştır. Katılımcılara sorulacak olan sorular önceden hazırlanmış, uzman görüşüne başvurulmuş, uzman görüşü ile görüşme sorularının içeriği ve soru sayısı belirlenmiştir. Sorular e-posta yolu le katılımcılara iletilmiştir. Veri toplama aracında yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

1. Ses Temelli Cümle Yönteminin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıklar nelerdir?
2. Size göre Ses Temelli Cümle Yönteminde ses öğretimi hangi harften başlayarak yapılmalıdır?
3. Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ses öğretimi yapılırken en çok hangi sesin öğretiminde zorlandınız? Niçin?
4. Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması öğrencilerin söylenen hece ve kelimeleri doğru yazmasını kolaylaştırıyor mu? Neden?
5. Okuma yazma öğretimi sürecinde çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özellikleri dikkate alındığında yazı öğretimi yapılırken dik temel harfleri kullanmak mı, bitişik eğik yazıyı kullanmak mı daha uygun olur? Neden?

2.4. Verilerin Toplanması

Yapılan araştırmada STCY'ne yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek için 5 açık uçlu soru sorulmuş ve sorular e-posta yolu ile katılımcılara iletilmiştir. Katılımcılar 2020-2021 eğitim öğretim yılı Esenler İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 40 sınıf öğretmeninden oluşturmaktadır. Veriler e-posta yoluyla elde edilmiştir. Her katılımcıyı belirtmek için K harfi kullanılmış ve katılımcılar K1,K2,K3. şeklinde sıralanarak sorulara vermiş oldukları yanıtlar değiştirilmeden yazılmış ve tablolaştırılmıştır. Açık uçlu hazırlanan soruların geçerliğini belirlemek için alanında 3 uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan soruların geçerlik ve güvenilirliği için uzman görüşlerinin yeterli olduğu düşünülmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizine tabi tutularak değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarının geçerliliğini arttırmak amacıyla öğretmen görüşlerinin tamamına birebir yer verilmiştir. Geçerlik için ölçüt geçerliği kullanılmış, daha önceden geçerliği kabul görmüş çalışmalardan yararlanılmıştır. Güvenirlik için maddeler 3 alan uzmanına sorularak düzenlenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde ankete katılan öğretmenlerin demografik özelliklerine ve alt problemlere verdiği cevaplar frekans ve yüzdelere göre tablolaştırılıp aynı zamanda yorumlanmıştır.

İlk olarak öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine yönelik görüşleri cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumuna göre ve okuma yazma sürecinde hangi yöntemleri kullandıklarına ilişkin sorular sorulmuş ve nasıl bir dağılım gösterdiği belirtilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların demografik özellikleri

Cinsiyet	F	%
Kadın	34	85
Erkek	6	15
Toplam	40	100
Mesleki Yıl	F	%
1-5 Yıl	9	22,5
6-10 Yıl	24	60
11-15 Yıl	5	12.5
20 Yıl Ve Üzeri	2	5
Toplam	40	100
Öğrenim Durumu	F	%
Lisan Mezunu	38	95
Yüksek Lisan Mezunu	2	5
Doktora	0	0
Toplam	40	100

Tablo 3. Katılımcıların kullandıkları yönteme göre dağılımları

Yöntem	F	%
Ses Temelli Cümle Yöntemi	34	85
Stcy Ve Cçy	6	15

Toplam	40	100
--------	----	-----

3.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacında katılımcılara STCY'nin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıklar nelerdir? sorusu yöneltilmiştir. STCY'nin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıklar: Hızlı öğrenmeyi sağlama, planlama sürecinin kolaylığı, materyal hazırlamaya imkân vermesi, ekonomik olması, etkili ve kalıcı öğrenmeyi sağlanması olarak beş temel başlıkla kategorize edilmiştir. Bu soruya ilişkin öğretmen görüşlerine göre frekans ve yüzdeler belirlenmiştir.

Tablo 4. STCY'nin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıklar

	f	%
Hızlı Öğreneme	22	55
Planlama Sürecinin Kolaylığı	2	5
Materyal Hazırlama İmkânı	2	5
Ekonomik Olması	4	10
Etkili ve Kalıcı Öğrenme	10	25
Toplam	40	100

Ses Temelli Cümle Yönteminin okuma yazma sürecine sağladığı kolaylıklar nelerdir? sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda sıralanmıştır.

K1: "Parçadan bütüne ilkesiyle öğrenmenin daha kolay olduğunu düşünüyorum."

K2: "Çocuklar harflerin 1. grubunu öğrendikten sonra diğer harf gruplarını öğrenmeleri kolay oluyor." K3: "Kolaydan zora bir yol izleniyor olması öğrenciler için avantaj olmaktadır. Kolay ve hızlı öğrenmeyi sağlar." K4: "Öğrenciler dikte çalışmalarında sesleri ayırt ederek daha rahat yazabiliyorlar. Yöntemi öğrendikten sonra öğrenme süreci daha da hızlı ilerliyor." K5: "Öğrencinin okumayı çabuk ve kolay öğrenmesi, sürecin her aşamasını anlayarak öğrenmesi." K6: "Ezbere eğitimi değil de anlayarak ilerleme"

K7: "Ezbere öğrenmenin önüne geçiyor. Öğrenciler ilk ses grubundaki harflerle sestene heceye, heceden kelimeye, kelimelerden cümlelere ulaşmanın mantığını kavrayıp diğer ses gruplarını da çözmüş oluyorlar." K8: "Öğrenciler okumayı çok hızlı öğreniyorlar."

K9: "Parçadan bütüne ilişkisi sayesinde daha kolay okuma yazmaya geçiliyor." K10: "Çocuklar okuma-yazmaya daha hızlı geçiyor." K11: "Öğrencilerin okuma yazmaya geçiş süresini kısaltmaktadır. Kelimeleri ezberlemek yerine öğrenciler harfleri birleştirme mantığını kavradıklarında diğer harflerin birleştirmesini kendileri yapabiliyor. Zamandan tasarruf sağlayan bir yöntemdir" K12: "Parçadan bütüne doğru gittiği için çocuklar daha kolay ekleme yapıyor." K13: "Ses Temelli Cümle Yöntemi ile anlamlı bir bütün oluşturacak sesler verildikten sonra, seslerden hecelere, hecelerden kelimelere geçişin daha kolay olduğunu düşünüyorum. Öğrenci cümleleri ezberleyerek değil hecelerden kelimelere daha kolaylıkla anlayarak ilerleyebilir." K14: "Öğrenciler birleştirme mantığını kavradıktan sonra verilen seslerle okumayı daha kolay öğrenmektedir." K15: "Sesleri önce hissedip tanıdığı için yazmayı daha da kolaylaştırdığını düşünüyorum."

K16: "Önce ses sonra hece ve heceden kelime oluşturma mantığı ile ilerlediği için hem materyal hazırlamak hem plan yapmak hem de sistematik olarak ilerlemek daha kolay"

oluyor. Ayrıca dikte yaptırmak daha kolaylaşıyor. Önce hece sonra o hece ile ilgili kelime yazdırıyorum ve çocuklar zorlanmadan basitten zora mantığı ile ilerliyor. Bu sayede daha fazla çocuk başarı duygusunu yaşıyor. Zorlanmadan söyleneni yazmak konusunda tecrübe kazanıyorlar.” K17: “Ses Temelli cümle yönetimi öğrenme hızlarını artırıyor.” K18: “İlk grup harflerden sonra öğrenciler mantığı büyük ölçüde kavrayıp hızlı bir şekilde okumaya geçebiliyorlar.” K19: “Daha hızlı ve daha kolay ilerleyerek daha rahat okuma yazma sağlar.” K20: “İlk ses grubunda sonra öğrenci birleştirme mantığını öğrendiğinden sonradan hızlı ilerlenmesi.” K21: “Çocuklar bir süre sonra seslerin çıkışını kavradıkları için ikinci gruptan sonra rahat bir şekilde kelime ve cümle okuyabiliyorlar. Ve en önemlisi de okuduklarını anlayabiliyorlar.” K22: “Öğrencinin ezber yapmadan öğrenerek okumasını sağlar.” K23: “Ses hecenin ilk adımı olduğu için ilk önce sesi öğrenme imkanı sağladığından hece okumayı dolayısı ile kelime okumayı kolaylaştırıyor.” K24: “Öğrencilerin okuma yazmaya geçme süresini kısaltıyor.” K25: “Kolaydan zora doğru basitten karmaşaya doğru kolaylık sunar” K26: “Basitten zora doğru gittiği için çocukların kavraması daha kolay oluyor.” K27: “Öğrenciler daha hızlı öğreniyor. Çocukların okumaya geçişleri daha kolay oluyor.” K28: “Daha kolay öğreniliyor.”

K29: “Parçadan bütüne olması avantaj sağlıyor. Kalıcı öğrenmeleri sağlayan bir yöntemdir.” K30: “Kolay ve hızlı öğrenmeyi sağlıyor” K31: “Daha çabuk öğrenmelerini sağlıyor.” K32: “Çocuklar sesleri tanıyarak ve seslere ekleme yaparak ilerledikleri için okuma yazma öğretimi sağlam temeller üzerinde veriliyor.” K33: “Ezber okuma yerine anlamlandırarak okuma sağlanır.” K34: “Sesleri birleştirmek öğrenciler açısından daha kolay bir süreç ve öğrenmeyi hızlandırıyor.” K35: “Harflerin hepsini öğrenmeye gerek kalmadan hızlı bir şekilde okumaya geçiliyor olması avantaj sağlıyor.”

K36: “Tek tek seslerden gidiyor olmak harfleri verirken öğrencide oluşabilecek yanlış öğrenmelerin (harfleri birbirine karıştırma vb.) problemlerin anında önüne geçmede kolaylık sağlıyor.” K37: “Parçadan bütüne gitme ile küçük yaş grubunun mantığına daha yakın ve materyal hazırlamak için uygun yöntem olduğunu düşünüyorum.” K38: “Sesleri birleştirmeyi kavrayan çocuk tüm sesleri vermeden bile çevresinden diğer harfleri öğrenerek okumaya başlayabiliyor. Zamandan kazanım yaptığını düşünüyorum.” K39: “öğrenme kolaylığı sağlarken öğretmenin zamandan tasarruf edip daha kolay etkinlik planlamasına kolaylık sağlıyor.” K40: “Materyal zenginliği sağlayan bir yöntem olduğu için bireysel farklar açısından avantaj sağlıyor.”

3.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacında katılımcılara “Size göre Ses Temelli Cümle Yönteminde ses öğretimi hangi harften başlayarak yapılmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin olarak öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar e, a ve bütün ünlüler olarak üç başlıkta kategorize edilmiş ve tabloleştirilmiştir.

Tablo 5. Ses temelli cümle yönteminde okuma yazma sürecinde öğretime başlanılacak harf

Öğretime Başlanacak İlk Harf	f	%
E sesi ile	21	52,5
A sesi ile	11	27,5
E ya da A sesi ile	5	12,5
Sesli harflerin tamamı ile	3	7,5
TOPLAM	40	100

“Size göre Ses Temelli Cümle Yönteminde ses öğretimi hangi harften başlayarak yapılmalıdır?” sorusuna yönelik öğretmen görüşleri:

K1: ‘E’ K2: ‘A’ K3: ‘E’ K4: ‘E’

K5: ‘Tüm sesli harfler önce öğretilmeli.’

K6: ‘A’ K7: ‘E’ K8: ‘A’ K9: ‘E’ K10: ‘A’

K11: ‘Sesi daha baskın olarak söylenen a sesi ile başlanmalı.’

K12: ‘sesli harfler öncelikli olarak öğretilmelidir.’

K13: ‘a’ K14: ‘e’ K15: ‘e’ K16: ‘e’ K17: ‘a’ K18: ‘a ile başlanmalıdır.’

K19: ‘şu anda yapılan harf diziliminin doğru olduğunu düşünüyorum. Yani e ile başlanmalıdır.’ K20: ‘e ya da a ile başlanmalıdır.’ K21: ‘E sesinden başlanmasının doğru olduğunu düşünüyorum. Grubundaki diğer seslerle oluşan kelimeler açısından somut örnekler oluşturuyor.’ K22: ‘Bana göre önce ünlü harfler verilmeli. Sıralama yine e den başlanmalı e - a - i - ö - u - ü - o - ı şeklinde olmalıdır.’ K23: ‘E sesi bu yöntem için gayet uygun.’ K24: ‘E harfi başlangıç olarak uygun buluyorum.’ K25: ‘a’ K26: ‘e’

K27: ‘E harfi ile başlaması uygundur. Var olan mevcut düzen yerindedir.’ K28: ‘e veya a harfi ilk ses için çok uygundur’ K29: ‘Bütün sesli harfler öğretilip daha sonra ünsüzler sıra ile verilirse daha çok hece çıkar ortaya böylece hecelerden kelime yapılırsa daha kalıcı öğrenme olur.’ K30: ‘e ile başlamak çok uygun.’ K31: ‘a’ K32: ‘a’ K33: ‘e’ K34: ‘e’ K35: ‘e’ K36: ‘e’ K37: ‘e’ K38: ‘E’ harfinden başlamasını doğru buluyorum fakat ikinci ses ‘L’ yerine daha baskın bir harf olabilir.’ K39: ‘e’ K40: ‘Seslilerin tamamı aynı anda öğretilmeli. Hatta ana sınıfı öğretimine ünlülerin öğretilmesi ve yazımı kazanım olarak eklenmelidir.’

3.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacında katılımcılara “Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ses öğretimi yapılırken en çok hangi sesin öğretiminde zorlandınız?” sorusu yöneltilmiştir. STÇY’nde öğretiminde zorlanılan harfleri belirlemeye yönelik alt amaçta harfler l, b-d, j, h, ğ, y, k, m-n olarak kategorize edilmiş. Katılımcıların bu soruya vermiş olduğu cevaplara göre frekans ve yüzdeler tablolaştırılmıştır.

Tablo 6. Ses temelli cümle yönteminde okuma yazma sürecinde öğretiminde en çok zorlanılan harfler

	f	%
L	2	5
B-D	2	5
J	2	5
H	1	2,5
Ğ	25	62,5
Y	1	2,5
K	3	7,5
M-N	4	10

“Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ses öğretimi yapılırken en çok hangi sesin öğretiminde zorlandınız?” sorusuna yönelik öğretmen görüşleri:

K1: “Ğ sesinin sesletimi güç” K2: “Ğ sesi.”

K3: “Sessiz harfler genelde evde le ke şeklinde öğretildiği için sessiz harflerin sesini vermekte genel anlamda zorlanıyoruz. Onunda dışında en çok zorlandığım ses ise n sesi l sesi ile karıştırılıyordu çocuklar tarafından.”

K4: “Ğ harfinde. Çünkü bu harf hissettirmek diğerlerine göre daha farklı. Hem yazma da hem de okumada iyi hissettirmek gerekiyor. Ayrıca harfin sadece kelime içinde ya da sonunda kullanılması bu harfle başlayan kelimenin olmaması çocuklar için biraz daha zor olmaktadır.”

K5: “Ğ sesi dilimiz de sık kullanmadığımız harfler öğretirken zorlandım.”

K6: “Ğ seslerinde zorlandım en çok diğer sesleri gösterirken çocuklara ağız hareketlerini tam olarak aktarabiliyoruz ama “n-ğ-h” sesleri çocuklarda kafa karışıklığına sebep olabiliyor. İlk başlarda, ağzının hangi bölgesinde oluşan hareketin sonucunda bu sesleri çıkarması gerektiğini tam kavrayamıyorlar, özellikle “ğ” sesinde.”

K7: “Ğ çünkü söylenişi zor olduğu için anlamakta ve ifade etmekte zorlandılar. Ayrıca ğ harfi ile başlayan kelime olmaması da zorlaştırdı.”

K8: “Ğ bu harfler beni çok zorlandı. Sesi net çıkarmada sorun yaşadığımız için okumada da sıkıntılar oldu. Örneğin y harfini i diye okuyan çok öğrencim oldu.”

K9: “L” K10: “Ğ. Çünkü çocuklar için bu sesi çıkarmak çok zor.” K11: “Ğ”

K12: “Y harfi, sesi çıkarmada çocuklar zorlanıyor.” K13: “Ğ” öğretimi çok zor oluyor. Harfin net bir sesi olmadığı için öğrenciler de zorlanıyorlar.” K14: “Ğ sesinde oldukça zorlandım. Bazı öğrenciler bu seslerin çıkışlarını kavrayamadı. Bu seslerin içinde geçtiği bir kelime yazdıklarında bu sesleri eklemeyi unutuyorlardı.” K15: “J harfleri en çok unutulmuş ve karıştırılan harfler. B ve D görsel açıdan benzediği için birbirleriyle karıştırılıyor. Ğ ve J ise söyleyiş açısından unutulmuş veya yanlış telaffuz edilen harfler olarak söyleyebilirim. Çünkü Ğ ya hissedilmiyor ya Y ile karıştırılıyor. J ise fazla örnek kelime olmadığı için unutuluyor.” K16: “Ğ. Okunuşu zor olduğu için.” K17: “Yumuşak Ğ de ve H harfinde çok zorlandım.” K18: “L -N sesleri çok karıştırılıyor. Ğ sesi yazı dilinde sıklıkla unutuluyor.” K19: “Ğ harfinde zorlandım.” K20: “Ğ sesinde zorlandım. Çünkü öğrenciler için soyut kalıyor anlamlandırmada güçlük çekiyorlar.”

K21: “Ğ sesinde zorlandım. Öğrenciler bu sesi söylemekte çok zorlanıyor.”

K22: “K” K23: “Ğ söylenmesi zor.” K24: “K sesi.” K25: “Ğ” sesi hissettirilirken örnek verilen kelimelerin azlığı ve tek başına söyleyiş zorluğundan zorlandım.”

K26: “N ile m seslerinin çıkardığı sesler birbirine çok yakın ve bu yüzden karıştırılmaktadır.” K27: “H sesinde zorlandım.” K28: “ğ sesi.” K29: “J harfi.” K30: “N sesi. Çünkü tam net ayırt edemiyor çocuklar.” K31: “K sesinde zorlandım çünkü

öğrenciler sesleri birleştirmeyi yeni yeni öğrenmeye başladıklarında bu ses sert ünsüzlerden olduğundan özellikle açık hecelerde birleştirme oldukça zor.’’

K32: ‘‘D ve b sesinde çünkü r sesini çıkarırken bazı öğrencilerin söyleyememesi d ve b seslerinin karıştırılmasıydı.’’ K33: ‘‘Ğ sesinin öğretiminde zorlandım. Sesin ağızdan çıkışının zor olması öğretim aşamasında zorladı. Aynı şekilde öğrenciler de sesi taklit ederken zorlandılar. Bu sesinin doğada örneğinin olmaması somut örnekler verememek öğretim esnasındaki güçlüklerden oldu.’’K34: ‘‘Ğ öğretirken zorlandım çünkü sesi okurken yumuşatıyoruz fakat öğretirken kalın çıkarmak zorundayız.’’K35: ‘‘Ğ sesinin sesletiminde zorlandım. Dikte yaptırırken L ve N sesinde karışıklık yaşadığım için zorlandım. Dikte yaparken C ve ç seslerinde zorlandım.’’ K36: ‘‘Ğ sesinin Türkçede kullanım alanları az olduğundan ve seslendirmesi zor olduğu için öğretmekte zorlandım.’’

K37: ‘‘Ğ harfini öğretirken zorlandım. Sesi çıkarması ve yazımı zor oluyor. C ve ç gibi noktalı harfler ise bilişsel olarak karıştırılabilir.’’K38: ‘‘ğ’’K39: ‘‘b ile d birbiri ile çok karışıyor Bir de ğ harfi’’K40: ‘‘L ve n birbirine çok yakın sesler çocuklar ayırt etmek te zorlanıyor.’’

3.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt amacında katılımcılara ‘‘Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması öğrencilerin söylenen hece ve kelimeleri doğru yazmasını kolaylaştırıyor mu? sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların soruya ilişkin verdikleri cevaplara göre üç maddede kategorize edilmiş, belirtilen görüşlere göre frekans ve yüzde değerleri tablolatırılmıştır.

Tablo 7. Ses temelli cümle yönteminin hece ve kelime yazma sürecindeki etkisi

	f	%
Doğru Yazmayı Kolaylaştırıyor	35	87,5
Doğru Yazmayı Zorlaştırıyor	4	10
Emin Olamayanlar	1	2,5
TOPLAM	40	100

Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması öğrencilerin söylenen hece ve kelimeleri doğru yazmasını kolaylaştırıyor mu? alt amacına ilişkin öğretmen görüşleri:

K1:Hayır ses yönteminde anlam daha geç oluşuyor.’’K2: ‘‘Evet.’’K3: ‘‘Bence kolaylaştırıyor çünkü çocuklar öncesinde sesi öğrendikleri için yazarken hissettirmek için seslere vurgu yapıyoruz. Böylece çocuklar ne yazacaklarını fark edebiliyorlar.’’

K4: ‘‘Sesleri hece hece birleştirdikleri için kolaylık sağlıyor.’’

K5: ‘‘Evet, kolaylaştırıyor. Seslerden hecelere ilerlemek öğrencilerin heceleri kavramasını ve yeni kelimeler türeterek basit doğru kelimelere ulaşmasını sağlayabiliyor.’’

K6: ‘‘Dikte çalışması yaptırırken çocuklara ilk olarak heceyi yazdırıyorum daha sonra o heceyi tamamlayarak kelimeyi, kelimeleri de kullanarak cümleyi oluşturduğumuz için çocukların hem doğru yazması hem de ne yazacağını kavraması daha kolay oluyor. Çocuklar heceyi yazmaya çalışırken ağız hareketlerine dikkat ediyorlar. İlk olarak hangi ses çıkıyor, yanına hangi ses geliyor tek tek tahlil yaparak yazıyorlar. Bu şekilde basitten karmaşığa doğru gidildiği zaman çocukların doğru yazmasını kolaylaştırıyor.’’

K7: ‘‘Evet, birleştirmeyi ve söylenişi öğrenene kadar zorlaştırıyor. Çünkü kelimeyi bütün halinde söyleyen öğrencinin onu ses temelli şekilde harf, hece ve kelime sıralaması ile parçalaması ve yazması zor oluyor.’’K8: ‘‘Evet, kolaylaştırdığını düşünüyorum. Çünkü her sesi tek tek bildiği için kelimeyi yazarken zorlanmıyor, içinden sesleri söyleyerek yazıyorlar.’’K9: ‘‘Evet.’’K10: ‘‘Kolaylaştırıyor. Çünkü ağzımızdan çıkan her harfi duyuyor, görüyor ve ona göre yazıyorlar.’’K11: ‘‘Emin değelim.’’K12: ‘‘Evet. Parçadan bütüne gidildiği için öğrencilerin yazma becerileri daha iyi oluyor.’’K13: ‘‘Harften heceye sonrada kelimeye ulaştıkları için yazarken zorlanmıyorlar.’’

K14: ‘‘Kolaylaştırmadığını düşünüyorum. Dikte alışmaları yaptığımız zamanlarda öğrencilerin çoğunun yazımında hatalar oluyor. Bunun nedeni harfleri birleştirerek kelimeleri ortaya çıkarmaları, yazmalarını istediğimiz bir kelime söylediğimizde onu da harf harf düşünerek yazmaya çalışıyorlar. Hangi harfler akıllarına geliyorsa o kelimeyle ilgili onları yazıp bırakıyorlar.’’

K15: ‘‘Diğer yöntemi kullanarak okuma-yazma ğretmediğim için kıyaslama yapamıyorum, ancak bu yöntemde başlangıçta harfleri dikte ettirmek yorucu oluyor, sürecin ortalarından itibaren kolaylaşıyor.’’K16: ‘‘Evet.’’K17: ‘‘Evet kesinlikle kolaylaştırıyor çocukların yazdıkları daha anlaşılır daha okunaklı oluyor.’’

K18: ‘‘Bazı harflerde ister istemez sorun yaşanıyor.’’K19: ‘‘Evet kolaylaştırır. Daha kolay kelimeyi yazıyorlar.’’K20: ‘‘Kesinlikle kolaylaştırıyor. Sesten başlayarak heceler ardından kelimeler ve cümleler oluşturmak daha anlamlı ve kalıcı oluyor. Dikte çalışmalarında da ses temelli cümle yönteminin daha kolay ve başarılı sonuçlar ortaya çıkardığını düşünüyorum.’’K21: ‘‘Evet. Ses Temelli cümle yöntemi tümevarım yöntemini kullandığı için hece ve kelimelerin doğru yazılması kolaylaşıyor.’’K22: ‘‘Kolaylaştırıyor.’’K23: ‘‘Evet sesi bilen ocuk onu yazıya dkebiliyor.’’K24: ‘‘Evet, çünkü yine parçadan başlayarak yani sestem geceye geçtiği için kendi kendine söyleyerek bile yazmayı gerçekleştiriyor.’’K25: ‘‘Ses Temelli cümle ğretiminde parçadan bütüne gidiyoruz. Öğrenciler ilk parçayı öğrendiği için hece ve kelimelerin doğru yazımını kolaylaştırmaktadır.’’K26: ‘‘Harfleri ayırımına varmaları kolay oluyor ve heceleri de yazarken bu sayede sıkıntı yaşamıyorlar.’’K27: ‘‘Evet.’’K28: ‘‘Kolaylaştırdığını düşünüyorum. Parçadan bütüne gidildiği için her ses doğru telaffuz edilerek öğreniliyor.’’

K29: ‘‘Evet. Parçadan yani harften geceye ulaşmaları kolay oluyor.’’

K30: ‘‘Kolaylaştırıyor. Çünkü sese vurgu yaparak söylüyoruz ve ocuk sesin çıkış sırasına göre doğru bir şekilde yazabiliyor.’’K31: ‘‘Kolaylaştırıyor çünkü sesleri tümevarım yöntemiyle öğrendiklerinden zorlanmıyorlar.’’K32: ‘‘Evet. Her harf için ayrı ayrı geniş bir zamanımızın olması aynı şeyleri tekrar etmek öğrenme hızını artıyor.’’

K33: ‘‘Evet. nce sesin doğru sylenişini öğrendikleri için sestem bütüne gidildiğinde sesin işitilerek yazılması onlarda farkındalığı arttırıyor ve işittiklerini daha doğru yazmış oluyorlar.’’

K34: ‘‘Sesleri art arda çıkarıp ekleyerek yazdığı için süreç kolaylaşıyor.’’

K35: ‘‘Evet parçadan bütüne, kolaydan zora ilerlediği için kelime yazmayı kolaylaştırıyor.’’K36: ‘‘Seslerden hece oluşturarak öğrendiği için kolaylaştırdığını düşünüyorum.’’K37: ‘‘Evet kolaylaştırıyor. Çocuklar mantığı kavradıktan sonra hecedeki sesleri hissedebiliyor.’’K38: ‘‘evet harfleri birleştirmeleri daha kolay oluyor.’’K39: ‘‘ğrenciler sesleri tek tek öğrendikleri ve ünlü harf olmaksızın sesi çıkardıkları için sesli

harfleri öğrendikleri zaman çok kolay bir şekilde birleştirme yapabiliyorlar. Çok fazla tekrar ve şarkılı öğretim süreci çok hızlandırıyor.”K40: “Cümle çözümleme yönteminde daha kolay yazıyorlar. ses temelli de biraz zorlanıyorlar.”

3.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt amacında katılımcılara “Okuma yazma öğretimi sürecinde çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özellikleri dikkate alındığında yazı öğretimi yapılırken dik temel harfleri kullanmak mı, bitişik eğik yazıyı kullanmak mı daha uygun olur?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların soruya ilişkin belirtmiş oldukları görüşleri yüzde ve frekans değerleri ile tablolaştırılmış, yorumlanmıştır.

Tablo 8. Ses temelli cümle yönteminde yazma sürecine uygun olan yazı tipi

	f	%
Dik Temel Harfler	37	92,5
Bitişik Eğik Yazı	3	7,5
Toplam	40	100

Okuma yazma öğretimi sürecinde çocukların bilişsel ve psikomotor gelişim özellikleri dikkate alındığında yazı öğretimi yapılırken dik temel harfleri kullanmak mı, bitişik eğik yazıyı kullanmak mı daha uygun olur? Alt amacına yönelik öğretmen görüşleri:

K1: “Dik temel harfleri kullanmak daha kolay. Çünkü bitişik eğik yazabilmek ayrı bir beceri isteyen yazım şeklidir.”

K2: “Dik temel harfler kullanılmasını daha uygun buluyorum. Çocukların ince motor becerilerinin gelişimine daha uygun olduğunu düşünüyorum. Bitişik eğik yazıda harflerin yazım şekli ve bağlantılarını yapmakta zorlandıklarını düşünüyorum. Dik temel harfler ile okuma ve yazma çalışmalarında daha başarılı olduklarını düşünüyorum.”

K3: “Kolaylık olarak dik temel harfleri kullanmak daha doğru ancak öğrencilerin günlük yaşantısında da matbaa harflerini kullanıyor olması üzücü. Her ikisinin de öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Öğrencilerin günlük hayatta el yazısı kullanmalarının daha uygun olduğunu düşünüyorum.”K4: “Dik temel harfleri kullanmak daha uygun. Bitişik eğik yazı da çok daha zorlanıyorlar. Yazılar okunaklı olmuyor.”K5: “Dik temel harfleri kullanmak daha uygun çünkü günlük hayatta sürekli karşılaştıkları tanıştıkları harfler ve yazımı bitişik eğik yazıya göre daha kolay.”K6: “Dik temel harf.”K7: “Dik temel harflerin yazımı öğrencilere yazma kolaylığı sağlıyor. Yazılarının daha okunaklı olmasına ve yazdıklarını okuyup anlamalarına destek veriyor.”K8: “Dik temel harfleri kullanmak daha uygun oluyor. Bu yaş grubunun ince motor becerileri tam gelişmediği için bitişik eğik yazıda zorlanıyorlar. Bitişik eğik yazıdaki kıvrımlar ve birleştirme bu yaş grubuna uygun değil.”K9: “Dik temel. Çocukların gelişimine daha uygun.”K10: “Dik temel harfleri kullanmak daha uygun. 66 aylık çocukların henüz yeterince gelişmemiş ince motor becerileri bitişik yazıdaki kavis ve dönüşleri küçük bir alanda yapmalarını zorlaştırıyor.”

K11: “Kesinlikle dik temel harfler kullanılmalı diye düşünüyorum. Çocukların gelişimlerine daha uygun, daha kolay öğreniyorlar. Eğik yazıyı yazarken çok zorlanıyorlar. Harflerin yönleri ve birleşimlerini kolay kavrayamıyorlar.”

K12: “Dik temel harfler.”K13: “Göreve başladığım ilk yılım da, bitişik eğik yazı ile okuma- yazmayı öğrettim. Benim için çok zordu. 3 yıl önce ise dik temel yazı ile öğrettim.”

Dik temel harfler ile öğrencilerimin daha kolay öğrendiğini gözlemledim. Eğik yazı ayrı bir ders, kazanım olarak okutulabilir. Çocukların eğik yazıyı karışık gördüklerini düşünüyorum.”K14: *“Dik temel harfleri kullanmak daha uygun olur. Bitişik eğik yazıda harflerin yazımı 1. sınıf öğrenci düzeyi için daha zordur. Öğrenciler harflerin yazımında zorlanmakta daha ilk harflerden öğrencilerin özgüvenini azaltmaktadır. Bitişik eğik yazı öğrencilerin yazısını bozmaktadır. Defter düzeni alışkanlığı öğrencilere daha zor kazandırılmaktadır.*”K15: *“Bitişik eğik yazının daha uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü çocuklar yeni yazmaya başladıkları zaman dik ve aralarında boşluk bırakarak yazdıkları için çok zor oluyor. Ama bitişik eğik yazı çok daha kolay, akıcı ve güzel yazılıyor.*”K16: *“Dik temel harfleri kullanmak daha kolay ve kullanışlı. Bitişik eğik yazıda harfin görsel olarak çok başkalaştığı şekiller var. Okumak da yazmak da zor oluyor.”*

*K17: “Tabi ki dik temel harfleri kullanmak hem eğitim hem de okuma sürecini hem yazma sürecini kolay hale getirdiği gibi öğrenme hızını artırıyor.”*K18: *“Kesinlikle dik temel harfler diyorum çünkü el yazısı ile yazmak gerçekten zor ve harfler birbirine giriyor öğrenci yazdığını okuyamıyor ve anlamak için göstereceği çabanın büyük kısmını yazı için harcıyor. Her iki yazı çeşidi ile öğretim yaptım bitişik eğik yazı hem beni hem çocukları çok zorladı. Geçen sene birinci sınıfla başladık ve gerçekten 19 öğrencimin tamamıyla 1. dönem bitmeden okuma ve yazma işini büyük ölçüde hallettik. Şu an ikinci sınıftayız, öğrencilerim inci gibi yazıyor ve rahatlıkla okuyabiliyorlar.”*K19: *“Kesinlikle dik temel harfleri kullanmak daha kolay çünkü çocuklar her harfi tek tek yazdıkları için daha anlaşılır ve okunaklı yazıyor.”*K20: *“Bence dik temel harfler daha uygun. Bitişik eğik yazıyı yazmakta ve okumakta zorlandıklarını düşünüyorum. Daha karmaşık geliyor.”*

*K21: “Her ikisinin de kendine göre avantajları var ama dik temel harflerde öğrenci kendi yazdığını daha rahat okuyabiliyor.”*K22: *“Kesinlikle dik temel harfler. İki yazı şeklinde de öğretim yaptım ve bitişik eğik yazıda çocuklar çok zorlanıyorlar ve bu durum onları okuldan soğutuyor.”* K23: *“İlerleyen süreçte de yazıları karmaşık oluyor. El kasları gelişmemiş, anasınıfına gitmemiş ve hatta eline kalem almamış çocuklar için dik temel harfler en uygun olanıdır.”*K24: *“Aslında bitişik eğik yazı daha kolay ancak dik temel yazıyı seçmek daha doğru olacaktır. Çünkü ilkökul sonrası süreçte düz yazıya geçileceği için karmaşaya yol açmamak gerekir.”*K25: *“Bitişik eğik yazıyı kullanmaları daha uygundur. Çocukların daha seri ve çabuk yazmalarını sağlayıp psikomotor gelişimlerini geliştirir.”*K26: *“Bitişik eğik yazı daha kolay. Çünkü elini kaldırdınca bütünlüğü kaçırabiliyor.”*K27: *“Dik temel yazıyı kullanmak daha kolay oluyor diğer türlü olduğunda kitabı okumakta zorlanıyorlar.”*K28: *“Her iki yöntemin de öğretim sürecinde bulanık birisi olarak kesinlikle dik temel harflerin kullanımını daha uygun buluyorum. Bitişik eğik yazıda harflerin yazımı çocukları gereksiz yere zorluyordu. Çocuk zaten çabuk sıkılabileceği bir yaşta ve biz ona tek hamlede kolay yöntemle yazabileceği sesi bitişik harflerde uzun yoldan yaptırmaya çalıştık. Yazdıkları yazıyı ne kendileri ne de biz öğretmenler okuyabildik. Zaten çocuk için yeni ve zor olan bir süreci biz daha da zorlaştırdık.”*K29: *“Dik temel harfleri kullanmak daha kolay çünkü eğik yazıyı yazarken öğrenciler çok zorlanıyor. Ayrıca 2. -3. Sınıfta eğik yazıdan sonra dik temel harflere geçiş olduğu zaman bir daha zorluk yaşıyorlar.”*K30: *“Dik temel harflerin kullanımını da uygun olduğunu düşünüyorum. Bitişik eğik yazı çocukları çok zorluyor.”*K31: *“Dik temel harfler günlük yaşamda da bu harflerle karşılaştığı için Günlük hayatla ilişkilendirildiğinde dik temel harfler kullanıldığı için daha uygundur. Ancak bitişik eğik yazının yazımı daha kolaydır.”*K32: *“Kesinlikle dik temel harfler çünkü el yazısına ilkökulda hazır olmadıklarını düşünüyorum.”*K33: *“Ben 2 sefer 1. Sınıf okuttum. İlk deneyimimde bitişik eğik yazı ile ikinci deneyimimde ise dik temel harfler ile öğrettim. Makalelerde genelde bitişik eğik yazının çocukların psikomotor gelişimleri açısından daha verimli olacağı ele*

alınmasına rağmen benim deneyimlerim ve gözlemlerime göre dik temel harflerde daha rahat yazıp öğrendiler ve yazıları, defter düzenleri daha güzeldi.’’K34: ‘‘Dik temel harfleri kullanmak uygun. Yaşları gereği küçük kasların el yazısına uygun olmadığını düşünüyorum. El yazısında çabuk yoruluyorlar, yazmakta zorlanıyorlar ve güzel yazamıyorlar.’’K35: ‘‘Dik temel harf kullanımı daha uygundur çünkü gelişim özelliklerine göre eğik yazı çok daha karmaşık ve karışık bir süreçtir.’’K36:‘‘ Dik temel harflerin kullanılması daha uygundur. Öğrenciler dik temel harfleri daha kolay yazıyor.’’

K37: ‘‘Dik temel harfler.’’K38: ‘‘Kesinlikle dik temel harfler kullanılmalı. Çünkü her yerde karşılaştığı yazı tipi bu yaşama yakınlık ilkesi çerçevesinde böyle düşünüyorum.’’

K39: ‘‘Dik temel harfler. Çocuk okuma yazma bilmeseyse bile dik temel harflerin hazırbulunuşluğu ile geliyor. Televizyonda, kitapta, sokakta, markette dik temel harflerle karşılaşılıyor, az çok harfleri tanıyor.’’K40: ‘‘El yazısı kullandığım dönemle, düz yazı yazı kullandığım dönem arasında el yazısı lehine bilişsel bir farklılık gözlemlemedim ama kesinlikle düz yazıda psiko-motor açıdan büyük bir rahatlık oldu. Harflerin yazımına ayrılan süre azaldı ve öğrencinin harfleri yazması kolaylaştı. Yazı düzeninde ve anlaşılabilirliği ilk zamanlardaki özen devam etti. Güznel yazıda ise bu düzen çoğunlukla bozuluyordu.’’

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Araştırmaya katılan 40 sınıf öğretmenin 34’ü (%85) kadın, 6’ı (%15) erkektir. Araştırmaya katılan 40 öğretmenin mesleki kıdeme göre dağılımları;1-5 yıl arası olan 9 (%22,5) , 6-10 yıl arası olan 24 (%60), 11-15 yıl arası olan 5 (%12,5) ve 20 yıl üzeri olan 2 (%5) kişi şeklindedir. Araştırmaya katılan 40 öğretmenin 38’i (%95) lisans ve 2’si (%5) yüksek lisans mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 34’ü (%85) sadece Ses Temelli Cümle Yöntemini kullanmışken 6’sı (%15) hem Ses Temelli Cümle Yöntemini hem de Cümle Çözümleme Yöntemini kullanmıştır.

Araştırmanın birinci alt amacında katılımcılara ‘‘Ses Temelli Cümle Yönteminin okuma yazma sürecine sağlamış olduğu kolaylık nelerdir?’’ sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan 40 sınıf öğretmenin 22’si (% 55) hızlı öğrenmeyi sağladığı, 2’si (%5) planlama sürecine sağladığı kolaylığı, 2’si (%5) materyal hazırlamaya imkan verdiğini, 4’ü (%10) ekonomik olmasını ve 10’u (%25) etkili ve kalıcı öğrenme sağladığını belirtmiştir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre Ses Temelli Cümle Yönteminin sağlamış olduğu kolaylıkların en başında % 55 oran ile hızlı öğrenmeyi sağlaması gelmektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacında katılımcılara ‘‘Ses Temelli Cümle Yönteminde ses öğretimine hangi harften başlayarak yapılmalıdır?’’ sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan 40 sınıf öğretmenin 21’i (% 52,5) e sesi ile, 11’i (%27,5) a sesi ile, 5’i (%5) e ve ya a sesi ile, 3’ü (% 7,5) ise sesli harflerin tamamının aynı anda öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre okuma yazma sürecine başlarken ilk olarak öğretimi yapılması gereken harf % 52,5 oran ile e sesi olmuştur.

Araştırmanın üçüncü alt amacında katılımcılara ‘‘Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ses öğretimi yapılırken en çok hangi sesin öğretiminde zorlandınız?’’ sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan 40 sınıf öğretmenin 2’si (5) l sesi, 2’si (%5) b-d sesi, 2’si (%5) j sesi, 1’i (%2,5) h sesi, 25’i (%62,5) ğ sesi, 1’i (%2,5) y sesi, 3’ü (%7,5) k sesi ve 4’ü m-n sesinin öğretiminde zorlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre

öğretiminde en çok zorlanılan harf %62,5 oran ile ğ sesi olmuştur. Ğ sesi Türkçe'nin ses yapısına uymadığı için ve sesi hissettirilirken kelimenin başında olmadığı için yapılan çalışmalarda sesi hissettirirken kelimenin ortasında ya da sonunda yer aldığı için sesin tam olarak hissettirilemediğinden öğretiminin zor olduğu belirtilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt amacında katılımcılara “Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılması öğrencilerin söylenen hece ve kelimeleri doğru yazmasını kolaylaştırıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Yapılan araştırmaya göre Ses Temelli Cümle Yönteminin hece ve kelime oluşturmaya etkisi katılımcıların 35'ine (%87,5) göre kolaylaştırmakta, katılımcıların 4'üne (%10) göre zorlaştırmaktadır. Katılımcıların 1'i (%2,5) ise bu soruya “emin değilim” şeklinde yanıt vermiştir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre Ses Temelli Cümle Yönteminin hece ve kelime oluşturmaya %87,5 oran ile kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın beşinci alt amacında katılımcılara “Okuma yazma öğretimi sürecinde çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özellikleri dikkate alındığında yazı öğretimi yapılırken dik temel harfleri kullanmak mı, bitişik eğik yazıyı kullanmak mı daha uygun olur?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan 40 sınıf öğretmenin 37'si (% 92,5) Dik Temel Harflerin, 3'ü (% 7,5) Bitişik Eğik Yazının kullanılmasının çocukların psiko-motor gelişimleri açısından daha uygun olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara göre yazı öğretimi yapılırken %92,5 oran ile Dik Temel Harflerin kullanılmasının çocukların bilişsel ve psiko-motor gelişim özelliklerine daha uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre STCY'nin öğrenme öğretme sürecine sağladığı kolaylıkların başında hızlı öğrenmeyi sağlaması gelmektedir. Aynı zamanda STCY öğrencilerde kalıcı öğrenme sağlamaktadır. STCY kullanıldığında öğrenciler doğru heceler oluşturabilmektedir. Bu yöntemde öğrenci okumaya erken başlamakta aynı zamanda okuma yazma süreci hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Şahin ve Akyol'un (2005) çalışmalarında da elde edilen sonuca göre STCY ile okuma yazmaya daha erken geçildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okuma yazma süreci başlatılırken ses öğretimine e sesi ile başlanmalı sonucuna ulaşılmıştır. MEB'na (2005) göre ses öğretimi belirli bir düzen içinde yapılmalıdır. E sesinden sonra gelen l sesi ile birlikte el, le, ele, elle ve el ele gibi hece ve kelimelerin oluşturulması ve okutulması avantaj sağlamaktadır.

Okuma yazma sürecinde öğretiminde en çok zorlanılan harf Ğ sesidir. Türkçe'nin ses yapısına uymadığı için ve sesi hissettirilirken kelimenin başında olmadığı için yapılan çalışmalarda sesi hissettirirken kelimenin ortasında ya da sonunda yer aldığı için sesin tam olarak hissettirilemediğinden öğretiminin zor olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda b-d sesleri sesletim açısından birbirlerine çok benzediği için karıştırılmaktadır. Dikte çalışmalarında en çok karıştırılan harflerden biride m-n sesidir. Sesletim açısından birbirlerine benzeyen harflerin yazımı ve öğretimi konusunda zorluklar yaşanmıştır.

Yazı öğretiminde kullanılan Bitişik Eğik Yazı ve Dik Temel Harflerin uygunluğu konusunda öğretmenlerin görüşü alınmış elde edilen sonuca göre Dik Temel Harflerin daha uygun olduğu görüşüne varılmıştır. Bitişik Eğik Yazı ile yapılan harf öğretiminde harflerin başlangıç ve bitiş yerlerinin öğrenciler tarafından karıştırıldığı ve olması gereken gibi yazmadıklarını belirtmişlerdir. Yurduseven'in (2007) yaptığı araştırmada öğrencilerin bitişik eğik yazı ile güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bilişsel ve psikomotor

gelişimleri göz önüne alındığında yazı öğretimi için en uygun yazının Dik Temel Harfler olduğu sonucuna varılmıştır.

4.3. Öneriler

İl ve ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından okullara program geliştirme uzmanı görevlendirilmelidir. Ayrıca birinci sınıf öğretmenlerine yönelik, toplantılar düzenlenmelidir. Toplantı içeriği okuma yazmaya hazırlıkta yapılacak çalışmaların neler olduğu ile ilgili bilgi vermek ve birinci grup harflerin öğretiminin nasıl yapılması gerektiğini anlatan örnek bir anlatımı paylaşmak olmalıdır.

Öğretmenler okuma yazma sürecine velileri de dahil etmeli, veli toplantılarına daha çok yer vererek; velileri program hakkında bilgilendirmelidir. Dönem sonunda okuma yazma becerisi kazanamayan öğrenciler 1. Sınıf öğretmenleri tarafından değerlendirilerek yetersiz olduğu konusunda hem fikir olduklarında zorunlu olarak sınıf tekrarına bırakılmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan birinci sınıf ilk okuma yazma öğretimi ders ve yardımcı kitapları yeniden düzenlenerek dikte ve hecelere ayırma çalışmalarına ve etkinliklerine daha fazla yer verilmelidir. Etkinlikler görsel materyaller ile desteklenmelidir. Öğretiminde zorlanılan harfler ile ilgili ek çalışmalara okul kitaplarında yer verilerek öğrenimin kolaylaşmasına ve pekiştirilmesine yer verilmelidir. Ayrıca birinci sınıf ders ve yardımcı kitapları sadece Dik Temel Harflerden oluşmalı, Bitişik Eğik Yazı ise geçmişte olduğu gibi ayrı bir ders olarak haftada 1 gün okullarda sınıf öğretmenleri tarafından okutulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aktürk, Y. (2009). “İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri; Şanlıurfa, Viranşehir örneği” Yüksek lisans tezi.
- Akyol, H. (2005). Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: PegemA.
- Aydın, A. (1999). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balcı, A. (2001). “Türkçe ilk okuma yazma öğretimi” (10. Baskı) Yeni programa uygun. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Babayiğit Ö. (2012). “Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler” (3. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balcı, A. (2001). “İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin alternatif ses sıralamasının etkililiğinin incelenmesi” Yüksek lisans tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim ABD. Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Halit, A.(2005). “Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler” (3. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık. Başaran, Mustafa ve Karatay,
- Bay, Y. (2008). “Eğik el yazısı öğretimi”, Milli Eğitim Dergisi. ss.168. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Beyazıt, N. (2007). “Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi; Ankara ili örneği” Doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Bektaş S. (2011). “İlk okuma yazma öğretiminin kazandırılmasında çözümleme yöntemi ve ses temelli cümle yönteminin farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesi”, Yüksek lisans tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim ABD.

- Bektaş, A. (2007). “Ses Temelli Cümle Yöntemi kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri; Edirne örneği” Yüksek lisans tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Bilir, A. (2005). “Ses temelli cümle yöntemiyle gerçekleştirilen ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi” Yüksek lisans tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Bulut A. K. (2010). “İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilk okuma yazma öğretimi” Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt:38, sayı:1, ss.87-100.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). “Eğitimde ses temelli cümle yöntemi uygulanan öğrencilerin okuma yazmaya geçişlerinde etkili olan faktörlerin incelenmesi” Yüksek lisans tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Eğitim Bilimleri ABD. Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı.
- Çelenk, S. (2003), “Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı”,(16. Baskı) Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çelenk, S. (2003). İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelenk, S. (2005). İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çevik, S.O.(2006). “İlk okuma –yazma programı ve öğretimi”, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dedeli, S. (2008). “Birinci sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri; Bursa örneği” Yüksek lisans tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim ABD.
- Demirci M. E. (2008). “Sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin yapılandırmacı yaklaşıma göre ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretimi konusunda yeterlilik düzeylerine ilişkin bir araştırma” Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Demirel, Ö.(2003). “Okuma becerisini ses temelli cümle yöntemi ile kazanan ilköğretim okulu ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma hızı ve okumada doğruluk düzeyleri” Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD.
- Dikmen, S.(2003). “Türkçe öğretimi”, (5. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, M. (2006). “İlk okuma yazma öğretimindeki değişiklikler üzerine bir araştırma” Yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Duran E.ve Çoban O. (2011). “İlk okuma yazma öğretiminde sesi hissettirme ve tanıtmaya yönelik yapılabilecek uygulamalar.” 16.Ulusal eğitim bilimleri kongresi Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 5-7 Eylül 2007.
- Engin, G. (2006). “İlk okuma yazma öğretimi uygulamalarında öğretmen görüşleri ve yaşanan sorunlar” Ulusal sınıf öğretmenliği kongresi Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Ankara: Kök Yayıncılık, 2. Cilt, ss. 509-516. Gülbaş, Ç.
- Gökalp. M (2021) Öğretim İlke ve Yöntemleri. Pegem Yayınları. 5. Baskı. Ankara.
- Gün, A. (2006). “Programlanmış ilk okuma yazma öğretimi kuram ve uygulamaları”. (2. Baskı) Ankara: Pegem Yayıncılık.
- İflazoğlu. Ş., A.ve Yiğit, V. (2011). “Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin algıları görüşleri” Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD.
- Kanmaz, A.(2007). “Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretim sürecinde karşılaşılan güçlükler ve bu güçlüklerle baş etme stratejilerinin belirlenmesi: Şırnak örneği” Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 20, Sayı 3, Sayfa 319-342.

- Karadag, R. ve Gültekin, M. (2007). “Ses temelli cümle yöntemini uygulayan birinci sınıf öğretmenlerinin yöntem hakkındaki görüşleri ve öğrencilerin okuma yazma becerilerinin değerlendirilmesi; Denizli ili örneği” Yüksek lisans tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Karasar, N. (2003). “İlk okuma yazma öğretiminde çözümleme ve bireşim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri” Eğitimde kuram ve uygulama dergisi, 3(1):102-121.
- Kaya D. (2008). “Bilimsel araştırma yöntemleri” (12.Baskı) Ankara: Nobel Yayınları.
- Keskinkılıç, K. (2004). “Öğrencilerin okuduğunu anlamalarının çözümleme yöntemi ve ses temelli cümle yöntemine göre karşılaştırılması” Yüksek lisans tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim ABD, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Korkmaz, İ. (2006). “İlk okuma Yazma Öğretimi”. (2.Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,
- Köksal K. (2001). “Yeni ilköğretim birinci sınıf programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi”, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16) : 419–428.
- Özsoy, U. (2006). “Yeni ilköğretim eğitim programı kapsamındaki ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminin ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerince değerlendirilmesi” Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD.
- Öz, M.F. (1999). “Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler; Eskişehir il örneği” Yüksek lisans tezi. Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Samancı, S. (2007). “Uygulamalı ilk okuma yazma öğretimi”. (2. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık, Yenilenmiş. Öz, M. F. (2003). “Uygulamalı Türkçe öğretimi”. (2. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Savaş, B. (2008). “Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler” Yüksek lisans tezi. Afyon: Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim ABD.
- Savaş, B. (2007). “Ses temelli cümle yöntemine göre ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar” Yüksek lisans tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri, Eğitim Programları ve Öğretim ABD.
- Şahin, N. (2008). “Ses temelli cümle yönteminin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri” Yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi ABD.
- Şahin, A. Akyol, H. (2005). “Ses temelli cümle yöntemine yönelik öğretmen görüşleri ve uygulamalarına ilişkin bir inceleme” Doktora tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Tekin, H. (1996). “İlk okuma öğretiminde ses temelli cümle yöntemiyle çözümleme yönteminin karşılaştırılması” Ankara: Milli eğitim dergisi, Sayı:171, ss.109-129.
- Turan, M. (2007). “Eğitimde ölçme ve değerlendirme” (10. Baskı) Ankara: Yargı Yayınları.
- Uğuz, S. (2006). “İlköğretim 1.sınıf ilk okuma yazma programında uygulanan ses temelli cümle yönteminin uygulamada etkililiği” Doktora tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD.
- Vatansever H. (2008). “Ses temelli cümle yönteminin öğretmenler tarafından algılanma biçimleri ve uygulamada karşılaşılan güçlükler”, Yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği ABD.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). “Çözümleme yöntemi ve ses temelli cümle yöntemine göre okuma yazma öğrenmiş çocukların okuduğunu anlamadaki başarı

- durumlarının değerlendirilmesi” Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim ABD, Sınıf ğretmenliği Bilim Dalı.
- Yılmaz M. ve Ağırtaş M. N. (2009). “Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri”. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2007). “Yazılı program ve uygulanan program kavramları açısından ses temelli cümle yönteminin değerlendirilmesi.” Milli eğitim dergisi. Yaz 2007, Sayı 175, s.35.
- Yurduseven, S. Yiğit V. (2009). “Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma ğretim sürecinde karşılaşılan güçlükler ve bu güçlüklerle baş etme stratejilerinin belirlenmesi; şırnak ili rneği” Yüksek lisans tezi. Adana: ukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf ğretmenliği ABD.